

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra výtvarné výchovy

VĚCI CHYTAJÍ DRUHÝ DECH

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Veronika Vališová

Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání a výtvarná tvorba se zaměřením na
vzdělávání

Vedoucí práce: doc. Ondřej Michálek

Olomouc, 2017

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem Věci chytají druhý dech vypracovala samostatně. Užití literární a internetové zdroje uvádím v seznamu užití literatury.

Dne 20. 4. 2017

Veronika Vališová

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat svému vedoucímu mé bakalářské práci doc. Ondřeji Michálkovi, jehož cenné rady, odborné konzultace a trpělivé vedení dopomohly ke vzniku této práce. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Jolaně Lažové, bez které by nevznikly fotografie. Také bych ráda vyjádřila dík své rodině za trvalou a pozitivní podporu.

Obsah

1	Úvod	6
2	Origami.....	7
2.1	Obecně o origami	7
2.2	Z historie	8
2.3	Moderní formy	10
2.4	Typy origami.....	11
2.4.1	Čisté origami	11
2.4.2	Modulární origami.....	11
2.4.3	Mokrě origami	12
2.4.4	Kirigami.....	12
2.4.5	Ostatní	13
2.5	Autoři origami.....	13
2.5.1	Akira Yoshizawa	13
2.5.2	Eric Joisel	14
2.5.3	David Lister	15
3	Inspirace	16
3.1	Bajky	16
3.2	Francisco de Goya.....	16
3.3	Pawel Kuczinski.....	17
3.4	George Orwell – Farma zvířat.....	18
4	Praktická část.....	19
4.1	Konference	19
4.2	Drbárna.....	19
4.3	Ovce	20
4.4	Boj o moc	20
4.5	Honba za penězi	20

4.6	Antireklama.....	21
	Původní návrh	21
4.7	Model rodiny.....	21
4.8	Boj proti ohrožení	22
5	Závěr.....	23
6	Zdroje	24
7	Příloha.....	28
8	Anotace.....	36

1 Úvod

Ve své bakalářské práci Věci chytají druhý dech se zaměřuji na origami figurky a jejich uplatnění v rovině umění ve formě instalací, které zachycují v jednotlivých obrazech na fotografiích. Tyto malé papírové figurky se snažím vytrhnout z obvyklého vnímání, jako jednoduché a křehké objekty, jež mohou posloužit i „vyšším“ účelům. Tato teoretická část je doprovodem k praktické výtvarné práci.

Na základě jejich vytržení z obvyklého a fádního kontextu se je snažím umisťovat do situací, které parodují politickou scénu, vytvářím mezi nimi dialog, parafrázuji běžné dění z života. Tímto bych ráda origami figurkám vdechla nový život, dala jim nový rozměr, který však bude pro širokou veřejnost pochopitelný. Výsledkem by mělo být vážné, ale i nevážené zamyšlení

Z počátku však v mém hledáčku bude samotná historie této techniky, která má velice zajímavé kořeny. Poté nastíním samotnou techniku a její možnosti. Chtěla bych také nastínit mou inspiraci a v závěrečné kapitole bych ráda rozebrala mou praktickou práci, jež výsledkem je několik fotografií.

Miluji humor a miluji smích, proto jsem se rozhodla svou bakalářskou práci uskutečnit s vtipem. Nenásilnou hravou formou se snažím zprostředkovat druh umění, o němž máme možná již zažitou představu, avšak lze jej vnímat různými pohledy. A tato nová překvapující fazóna by také měla být cílem mé práce.

2 Origami

V této části mé práce bych se ráda zaměřila na historický vznik, vývoj a vnímání origami. Chtěla bych zde zmínit zajímavé umělce tvořící origami, ale také popsat momentální situaci v naší domovině. A také bych se zde ráda zmínila a odůvodnila proč jsem si zvolila techniku skládání origami.

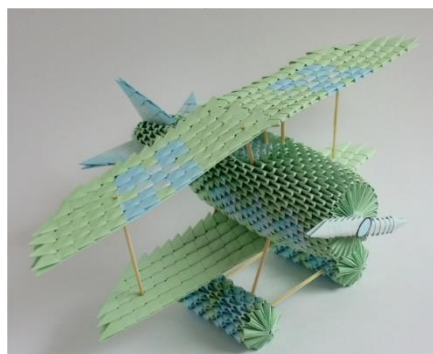
2.1 Obecně o origami

Když se podíváme na slovo „origami“ z hlediska etymologického, tak část „ori“ znamená „skládat“ a „kami“ papír, tedy si tento termín, který je úzce spjat s japonskou kulturou, můžeme vyložit jako umění skládání papíru. Nyní však tento pojem obsáhne celou oblast skládacích praktik bez ohledu na původ.

Příkladem může být Čína a další čínsky mluvící oblasti, kde se k označení umění skládaného papíru používá slovo „zhezhi“. Neliší se však jen samotným názvem, ale také, a to především obsahovou stránkou. Na rozdíl od japonského umění, které se soustředí v prvé řadě na naturální prvky jako jsou rostliny a zvířata, v čínské odnoži jsou centrem hlavně objekty jako jsou lodě a klobouky. Poměrně horkou novinkou je ve světě Golden Venture, jehož kořeny nalezneme právě v Číně. Základem těchto poměrně monumentálních objektů jsou malé jednotlivě poskládané kousky, které se vzájemně do sebe zasouvají, buď bez použití lepidla, tento způsob je upřednostňován, nebo za použití lepidla.¹

Obrázek 2 Junk chinese boat

Obrázek 1 Golden Venture, Flugzeug

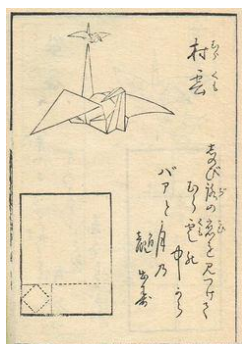
Bez jakéhokoliv vnějšího vlivu se nezávisle na sobě vyvinulo také španělské skládání papíru známé pod názvem papiroflexia. Je tedy mylné, když se domníváme, že skládání papírů má svůj prapůvod v Japonsku, nezávisle na sobě totiž tento druh umění vznikl hned na několika místech.

A co je cílem origami? Na začátku je papír, obvykle čtvercového tvaru, různého vzoru a barvy, který se vždy pomocí základních záhybů, jež se mohou kombinovat hned na několik způsobů, přetváří a transformuje do hotového objektu. Japonská odnož tohoto umění je k samotné práci daleko více benevolentní než v ostatních zemích, neboť „povoluje“ mnohem více materiálů a postupů, kterých je možné při práci využít. Pro moderní origami není tabu využívat řezů nebo i lepidel.

Já bych se ve své praktické práci chtěla zaměřit na japonské odvětví, neboť jsem otevřená novým možnostem a ráda bych během své tvorby využila i možnosti svévolně upravovat papír například stříhem či řezem, také bych uvítala i šanci si pomoci lepidlem. Vyhovuje mi taktéž i to, že se budu moci pohybovat v úrovni naturálních prvků, jež jich japonské origami nabízí širokou škálu.

2.2 Z historie

Vývoj origami započal v 6. století n. l., když budhističtí mniši přinesli papír do Japonska. Z toho plyne, že první skládané figurky byly využívány k čistě náboženským slavnostním účelům, např. během obřadů. To bylo zapříčiněno velmi vysokou cenou papíru, který byl pro běžné obyvatelé nedostupný a známkou luxusu. Mezi první nenáboženské využití origami můžeme nalézt v tzv. *noshi*, kdy se tento jednoduše poskládaný papír připevňoval na dárky jako znamení štěstí. První „vlastovkou“ v origami tvorbě byli párované motýli, kteří zdobili lahve saké na šintoistických svatbách. Zde se používal k reprezentaci ženicha a nevěsty. Motýli jsou také zmiňováni v básni Ihara Saikaku z roku 1680.

Obrázek 4 Z knihy
Senzaburu Oriката

Obrázek 3 *Noshi*

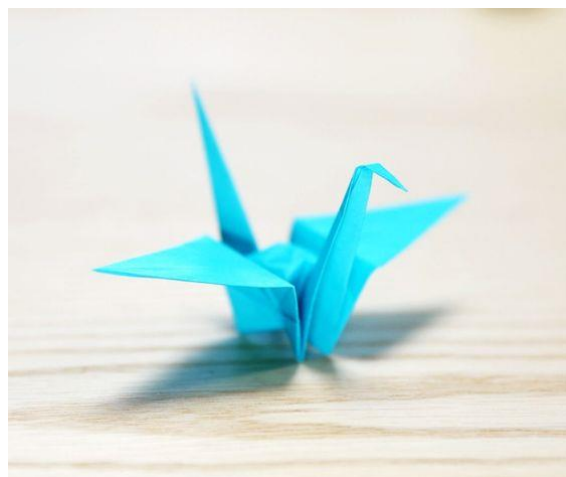
První kniha pojednávající o skládání *noshi* byla publikována roku 1764 od spisovatele Tsutsumi-no-Ki. Průlomem však byla kniha vydaná v roce 1797 první rekreační origami kniha, která velmi přispěla k rozšíření zájmu o origami, v Japonsku *Senbazuru orikata (Tajné techniky)*. Tato kniha je souborem základních schématických

návodů na 49 různých forem papírových jeřábů. Kniha je také doplněna několika příběhy, kde hlavní postavy ztvárnují origami předměty. Příkladem může být příběh *Abe no Seimei*, kdy chlapec vyrobí papírového ptáka, a ten se přemění ve skutečného.²

Motiv ptáků a jeřábů je v japonské kultuře velmi častým tématem. Není tomu tak jen proto, že tento model je velice známý a poměrně jednoduchý, ale stal se také i symbolem míru díky mladé japonské dívce. U Sadako Sasaki, která přežila bez viditelného poranění bombardování Hirošimy (1945), propukla vlivem ozáření leukémií. Na základě staré legendy se rozhodla složit 1000 jeřábů, kdy jí poté mělo být splněno jedno přání – aby se uzdravila. Dívka však ve svých 12-ti letech v nemocnici umírá. Sadako se stala symbolem odvahy a vytrvalosti, ale také i podnětem k boji proti jaderným zbraním. Roku 1958 byl v parku Míru v Hirošimě odhalen její pomník – bronzová socha držící zlatého jeřába.³

Obrázek 6 Socha Sadako v parku

Obrázek 5 Jeřáb

Velký vliv na japonské tradiční umění měla Evropa, kdy vzkvétalo především v 17. a 18. století skládání ubrousků, ty byly symbolem společenského postavení během stolování. Významnou osobností a propagátorem evropského origami byl Friedrich Fröbel, který po otevření japonských hranic v roce 1860, přivezl na východ německé představy o skládání z papíru. To zahrnovalo zákaz řezu a počáteční tvar (dvoubarevný čtverec). Před zavedením těchto myšlenek, bylo používáno různých výchozích tvarů často s řezy, barva či vzory byly přidány až po složení modelu.

V 20. století se rozvíjí především nové metody jako např. mokré skládání (papír je navlhčený kvůli snadnějšímu ohýbání – při obtížnějších modelech) či skládání

pomocí diagramů. Začínají se systematicky studovat matematické vlastnosti skládání, což vedlo k rychlému nárůstu složitosti modelů. ⁴

2.3 Moderní formy

Zásluhy za popularizaci moderního japonského umění můžeme připisat Akiru Yoshizawovi, který je spojován s více než desítkami tisíc originálních vzorů. V roce 1954 vydal knihu (*Nové origami umění*), kde položil základ, který je dnes považován jako standard pro zakreslování návodů. Příkladem mohou být záhyby, které jsou znázorňovány buď tečkovanou, anebo přerušovanou čarou.

Moderní origami zbořilo zažité představy a osvobodilo se od tradičních lineárních stavebních technik. Dnes je běžné experimentovat s materiálem, což může vést ke vzniku realistické masky. Některé nové metody zahrnují kombinování více listů či kombinaci více skládaných tvarů, výsledkem je vytvoření větší finální konstrukce. Na druhou stranu „mokré skládací“ přístup nám dopomůže k zakřiveným tvarům. Za další formu moderního origami můžeme považovat „akční origami“, které se pohybuje na hranici kinetického umění. ³

Existuje mnoho různých typů origami, ale neexistuje jediný „správný“ přístup. Lidé se snaží neustále předělávat stávající přístupy, rozvíjet vzory a vytvářet nové umění za předpokladu využívání nových metod. ²

Obrázek 7 Moderní motiv

Obrázek 8 Mokrý origami

Dnes je skládání z papíru velmi populární, jak ve světě, tak i u nás. Není to jen díky tradicím, ale také díky snadné dostupnosti návodů (internet či i mnoho publikací). Dále k popularitě napomáhá široká nabídka papírů – barevnost, vzory. Zájem se snaží také probudit u lidí různé společnosti a organizace. V České republice zajišťuje tento druh umění *Česká origami společnost (ČOS)*, která vznikla v Ostravě v roce 2003. ⁵

2.4 Typy origami

V této části mé práce, bych ráda rozebrala různé typy a možnosti tvorby origami. Zmínila bych se o jejich prapůvodním použití, ale také i o poměrně nových technikách, jejichž vznik zapříčinila široká nabídka a lehká dostupnost materiálu.

2.4.1 Čisté origami

Čisté umění je nejprostší a nejjednodušší formou origami. Tento styl je poměrně mladý, neboť byl vynalezen teprve v roce 1970 Britem Johnem Smithem. Typ tohoto skládání se stal velice oblíbeným u začátečníků, u lidí, kteří mají zhoršenou motoriku, ale může být také nástrojem při výuce.

Zapříčiněno je to tím, že tato technika není vůbec náročná, neboť jsou využívány jen jednoduché přímočaré záhyby, které mají za cíl zjednodušit složité procesy, jež jsou běžně využívány. Čisté origami je alternativou k originálnímu origami. Tento typ si dokázal získat své fanoušky především v řadách lidí bez zkušeností se skládáním.⁸

2.4.2 Modulární origami

Při tvorbě modulárního umění je základním vodítkem vytvořit dva nebo i více kusů složených do základního tvaru, ty jsou nazývány jako „jednotky“ či „moduly“. Následně jsou sestaveny dohromady, tak aby vytvořily finální model. Konečné modely často vypadají velice odlišně ve srovnání se vzhledem samotných jednotek.¹⁰

Modulární origami má několik vlastností, lze jej snadno složit, dokončený model zachovává svůj tvar bez lepidla nebo lepící pásky. Základní jednotky mohou být univerzální (způsob použití mění samotný vzhled výsledného objektu), na druhou stranu však mohou být zcela originální i jedinečné.¹¹

Specifickou podkategorií modulárního umění může být tzv. Kusudama (ozdobné květinové koule). Historie těchto květinových koulí můžeme datovat do 11. stol. a jsou součástí japonských tradic. Kusudamy byly původně vyráběny čistě ze sušených

Obrázek 10 Čisté Origami

Obrázek 9 Kusudama

léčivých bylin, vlivem rozvoje a rozšířením origami se začaly vyrábět z papíru. Kusudamy neslouží jen jako dekorace, ale podle tradice jsou nositelem štěstí, údajně by měly být ku pomoci proti zlým duchům, prý také dokáží korigovat energii v místnosti. ¹²

2.4.3 Mokrý origami

Mokrý skládání origami je technika vhodná pro výrobu modelů s jemnými zaoblenými křivkami, než pro výrobu objektů s ostře řezanými geometrickými záhyby s rovnými plochami. Papír je před skládáním zvlhčen vodou, důsledkem je změkčení a pružnost papíru, to nám napomůže k lepší tvarovatelnosti. Výsledný model, který díky svým jemným hranám získá lepší podobnost s realistickými přirozeně vypadajícími zvířaty, se zpevní samotným vyschnutím vody, či za pomoci lepidla, které může být rozpuštěné ve vodě. ¹³

Tato metoda skládání origami je relativně nový způsob, který byl vymyšlen origami mistrem Akirou Yoshizawou.

Praktikování mokrého skládání je složité tím, že během skládání papír rychle vysychá, samozřejmě, že si můžeme dopomoci navlhčeným hadříkem či vodou ve spreji, ale zajistit optimální množství vody, které by bylo rovnoměrně rozložené je obtížné. Předmět musí být tedy rychle složen, a toho docílíme pouze tehdy, když budeme dokonale obeznámeni pořadím jednotlivých záhybů.

Také se musíme vyvarovat chyb, neboť opětovné rozkládání a skládání má obrovský vliv na papír, který by se mohl začít trhat a třepit. Hrany nesmíme „žehlit“ nehty, ale bříšky prstů. Paradoxně nejvhodnějším papírem na tuto techniku je velmi silný, což je naopak u tradičního origami spíše ku škodě. ⁹

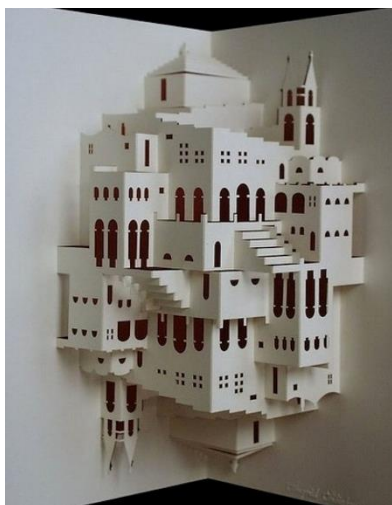
2.4.4 Kirigami

Výraz Kirigami je japonským výrazem pro řezání papíru. Je to variace origami, která zahrnuje kromě tradičního skládání papíru i řezání a vyřezávání papíru. Kirigami model je obvykle vyroben z jednoho kusu papíru, který byl oživen právě řezem.

Tato metoda byla běžně používána v tradičním japonském origami, avšak po modernizaci a změně postojů mezi léty 1960–1970, došlo ke změně a tato varianta se osamostatnila a zcela vyčlenila. Výsledné výrobky jsou obvykle symetrické, jako sněhové vločky, pentagramy nebo květy orchidejí. ⁷

2.4.5 Ostatní

Origami má mnoho dalších podkategorií, což je zapříčiněno díky modernizaci, nabídce dostupného materiálu, širokou škálou náročnosti, ale i dostupnosti návodů.

Obrázek 12 Kirigami

Obrázek 11 Quilling

Mezi jedny z nejpůvodnějších technik můžeme zařadit *Candy Wrapper Origami* (používá se k výrobě tašek, kabelek i šperků), *Dollar Bill Origami* (drobné origami z bankovek), *Quilling* (rolování tenkých proužků do požadovaného tvaru), *Tea bag folding* (skládání čajových sáčků) aj..⁶

2.5 Autoři origami

Na tomto místě bych se ráda zmínila o autorech, kteří mne svou tvorbou zaujali, a kteří zároveň měli obrovský vliv na společnost origami.

2.5.1 Akira Yoshizawa

Byl origamista původem z Japonska, který je doposud považován za velmistra v origami. Je velmi uznáván pro svou práci, kdy rozšířil povědomí o origami, ale hlavně povýšil origami z klasické a dekorativní formy na umění. Byl především praktikem, což dokazuje i počet modelů, neboť za svůj život vymyslel na více než 50 000 modelů, ale také i teoretikem. Je autorem 18 knih, kde však nalezneme jen hrstku jeho návodů.

Roku 1983 byl oceněn za svou celoživotní práci, kdy mu japonský císař Hirohito udělil *Řád vycházejícího slunce*, což je jedna z nejvyšších poct, kterou může japonský občan získat.

I přesto, že rodina Akira neměla de facto žádný vztah k umění ani k origami, dokázal se svou zapáleností a pílí dostat až na samý vrchol a stát se vzorem. Svět

origami jej pohltil již ve 13-ti letech a ve 26-ti letech se rozhodl odejít ze zaměstnání, a tím povýšil svého koníčka na „práci“. Přestože zpočátku živořil, nevzdal se a tvořil dál. Během druhé světové války, kdy sloužil v armádě ve zdravotnickém sboru, se svou tvorbou snažil rozveselit pacienty.

Jeho práce byla natolik kreativní a originální, že jej oslovil časopis, ve kterém publikoval. Časopis Asahi Graf tak odstartoval jeho kariéru a dopomohl mu ke slávě. Následně v roce 1954 vydává svou první publikaci *Nové origami umění*. Je objevitelem mokrého origami a také založil *Yoshizawa-systém*, který se stal standardem pro většinu obdivovatelů origami. Téhož roku vybudoval v Tokiu mezinárodní Origami centra.¹⁴

Obrázek 13 Akira Yoshizawa a jeho modely

2.5.2 Eric Joisel

Eric Joisel byl v umění velice zblhlý, vystudoval sochařství, což na jeho práci v origami mělo obrovský vliv. Jeho práce byla velice různorodá a obsáhla opravdu širokou škálu ztvárněných motivů (zvířata, předměty), avšak věhlas a obdiv získal díky dokonalému zachycení lidské podoby. Během svého skládání se nebál využít rozličného materiálu, používal laminát, fólie, ale využíval i čistého surového papíru, a to zejména v pozdějších letech.

Pod jeho rukama vznikaly neuvěřitelné práce, kdy neustále dokazoval, že každá molekula papíru má své správné místo, každá hrana má svůj důvod a každá vráska účel. Své práce dokázal tak dokonale propracovat, že vzdorovali označení *origami*, neboť nebylo na první pohled rozpoznatelné, že se jedná o umění skládaného umění. Díky tomu získal označení *Mistr tváří*.

Na sklonku svého života, když bojoval proti rakovině plic, se rozhodl s vervou pustit do svého nejambicióznějšího projektu „*commedia dell'arte*“, který reprezentuje sedmero hlavních hříchů. ¹⁵

Obrázek 14 *Commedia dell'arte*

2.5.3 David Lister

David Lister, byl dlouhodobě považován za jeden z nejvýznamnějších zdrojů informací týkajících se historie a kultury skládání papíru. Byl předním origami historikem a zakládající člen britského *Origami Society*.

Lister se o origami zajímal již od raného dětství, ale zcela jej pohltilo v roce 1955, když zahlédl Roberta Harbina v dětském pořadu *Mr Left and Mr Right*.

Je považován za světovou autoritu na kulturu a historii origami, přispíval články o historii origami do časopisů po celém světě. ¹⁶

3 Inspirace

Nalézt inspiraci k mé práci bylo velice snadné. Mohla jsem oživit příběhy z bajek, popř. se inspirovat vlastnostmi, které postavy/zvířata ztělesňují. Mnoho dalších nápadů mi vnukl i umělecký velikán – Francisco Goya. Pavel Kuchinsky, polský umělec, který dokáže s humorem a satirou dokonale parafrázovat svět či hodnotit a reagovat na momentální situace. Podnětem k mému tvoření byla i kniha od George Orwella – *Farma zvířat*.

3.1 Bajky

Tyto alegorické příběhy, které upozorňují na lidské přednosti, ale i nedostatky, se mi doslova zavrtaly pod kůži. Staly se pro mne obrovským zdrojem inspirace, bylo to především proto, že jako dítě jsem si je ráda četla, takže jsem s nimi byla bravurně seznámena. Mezi mé nejoblíbenější bajky můžu zařadit *Želva a zajíc (Jean de La Fontaine)*, *Liška a vrána (Ezop)*.

V bajkách jsou postavám na základě jejich vzhledu, ale i vnitřní podobnosti přisuzovány vlastnosti, jako např. liška – vychytralá, osel – hloupý aj., vzniká to na základě obecně známé představy, tudíž čtenář nemá problém „rozluštit“ obsah bajky. Touto cestou jsem se vydala i já a na tomto základě jsem se snažila vystavět i mé satirické a ironické obrazy.

3.2 Francisco de Goya

Tento umělec je autorem mnoha maleb a leptů. Chtěla bych se však zaměřit na jeho sérii prací – *Los Caprichos*, kde nalezneme úzkou podobnost (motiv zvířat a alegorií) s mou bakalářskou prací.

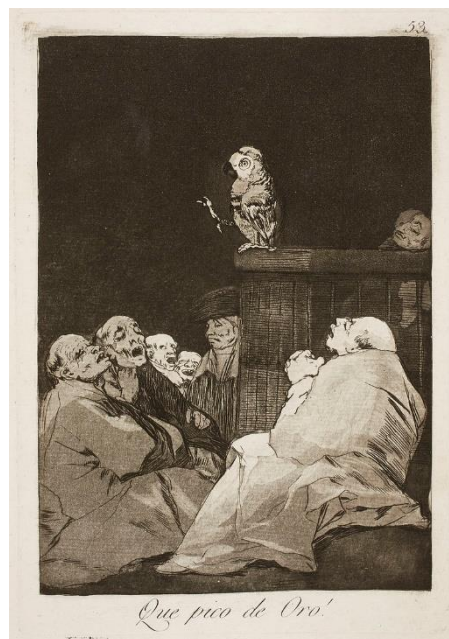
Los Caprichos je soubor 80 grafik (akvatinta), která byla poprvé publikována v roce 1799. Jednotlivé grafiky nemají za cíl zesměšnit konkrétního jedince (jsou univerzální), neboť vzhledem k politické situaci a inkvizici ve Španělsku, by mohl být za adresnou kritiku tvrdě potrestán. Skutečné významy musel Goya zamaskovat, dokonce i doprovodné texty jsou ironicky nejednoznačné a často dvojznačné.

V *Los Caprichos* dal Goya průchod svým snům a nočním můrám, které ho během nemoci pronásledovaly. Tyto grafiky jsou odrazem zbytečnosti a marnivosti společnosti, v níž žil. Podávají svědectví o banalitách, předsudcích, pokrytectví a pošetilosti lidstva. Na rozdíl od mnoha uměleckých a literárních děl, *Los Caprichos* je

stále aktuální a nadčasové. Tyto akvatinty dokazují i to, že člověk může zlepšit svůj svět jen pomocí rozumu. ¹⁷

Obrázek 16 Ti, kteří nemohou

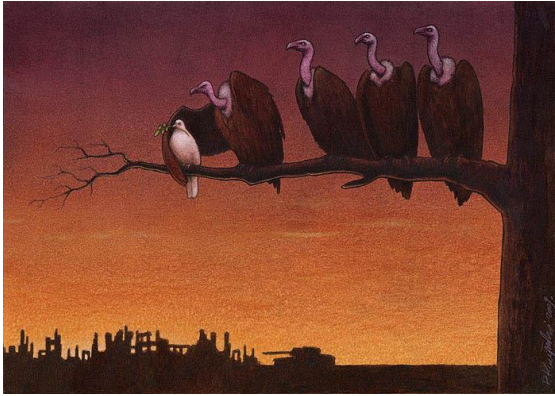

Obrázek 15 Jaký zlatý zobák

3.3 Pawel Kuczinski

Pawel Kuczinski je mladý polský umělec narozený roku 1976 ve Štětíně. Je absolventem *Akademie výtvarných umění v Poznani* se specializací na grafiku. Od roku 2004 se zabývá satirickou ilustrací a doposud získal na více než 100 ocenění a vyznamenání. V roce 2005 dostal cenu ze *Svazu polských karikaturistů*.

Na tohoto umělce jsem narazila čirou náhodou na internetu, ale ihned si mne dokázal získat, a to nejen svou charakteristickou kresbou, ale především svými myšlenkami, které jsou v jeho dílech stěžejní. Poselství obsahové stránky je snadno pochopitelné, ale ztvárnění naprosto bravurní.

Obrázek 17 Bez názvu

Obrázek 18 Kontrola

U něj obdivuji, jak dokáže jednoduše a výstižně poukázat a parodovat problémy 21. století i jak s grácií zachytí podstatu věci. Je pravda, že se nezaměřuje jen a pouze na jedno téma, obsáhne jich celou škálu. Avšak velká část z jeho uměleckých děl se zabývá závažnými tématy jako je chudoba, chamtivost, politika a úmrtnost.¹⁸

3.4 George Orwell – Farma zvířat

Tento román, který můžeme připodobnit k moderní bajce, zachycuje mezilidské a politické vztahy. Tato alegorie byla napsána během 2. světové války, a ačkoliv to autor nikdy nepotvrdil, tak obecnou domněnkou je, že autor „varuje“ před vývojem, který se odehrál a pokračuje v Sovětském svazu.

Knihou pojednává o skupině zvířat, která se vzbouří, vyžene lidi z farmy a následně se ujímá vlády. Pod záštitou ušlechtilé myšlenky – rovnost – se prasata ujmou moci. Opojení silou se začnou projevovat jejich „pravé“ vlastnosti a elita farmy začne vládnout pomocí silné ruky.

Obrázek 19 Daniel Mitchel, ilustrace k obálce knihy

4 Praktická část

Ve své praktické části bych se ráda zaměřila na samotnou výrobu a prezentaci jednotlivých obrazů. Ráda bych zde popsala popis mé činnosti při výrobě jednotlivých figurek, ale i jednotlivé obrazy přiblížila a vysvětlila celkový koncept mé práce.

V první řadě bych ráda odůvodnila mou volbu origami. Origami umění mě naprosto fascinuje, je totiž úžasné, jak lze během chvíle vykouzlit z obyčejné čtvrtky papíru obrovské množství zajímavých figurek. Papír vůbec ničemu neodporuje a origami fantazie meze neklade, tudíž se nemusíme orientovat jen na tradiční motivy – zvířata, květiny, ale můžeme využít i dalších námětů např. předměty domácnosti – křesla, židle, kartotéky, lze vytvořit dopravní prostředky, nástěnné obrazy, geometrické tvary, masky a mnoho dalšího.

Já bych však chtěla za využití origami parodovat běžné situace, reflektovat problémy dnešní doby či konfrontovat společnost, tu bych ráda vyvedla z netečnosti a vedla k zamyšlení.

4.1 Konference

Konference králíků zachycuje zasedání a rozmluvu králíků. Čistě bílí králíci symbolizují „*Tabula rasa*“, tedy nepopsaný list, který je ovlivněn až venkovním světem a v důsledku toho se průběžně popisuje. Před nimi stojí velký králík představující mazáka, který k nim promlouvá, zaučuje je a vzdělává.

Obraz znázorňuje bezbrannost vůči okolí, lehkou ovlivnitelnost vůči venkovním vlivům, dále také naivitu a přehnanou důvěru.

4.2 Drbárna

Tento výjev má symbolizovat postoj k bulvárním plátkům, pomluvám a řečem za zády, ale také i neschopnost vyřešit problém z očí do očí. Pomluvy se mohou stát účinnou formou trestu, ale za co? Že je někdo úspěšnější? Závist je mocná zbraň, proti které je komplikované hledat protizbraň.

Lidé se neustále snaží vymýšlet klepy a polopravdy, ty dále rozšiřovat a bavit se za zády na cizí účet. To na mne působí komickým a směšným dojmem, neboť si myslím že lidé jen ventilují svoji nespokojenost se sebou samým, popř. se snaží krátit dlouhou chvíli.

4.3 Ovce

Tento výjev se zabývá teorií a myšlenkou „*chovat se jako stádo ovcí*“. Znázorňuje strach vystoupit z davu a jít v protisměru, obavy projevit své vlastní názory ze strachu z reakce lidí, ale také i určitou bezpečnost ve formě skrytosti v bezejmenném davu.

Vlk, který promlouvá k ovcím naznačuje určitou schopnost manipulovat s lidmi, vetřít se jim do hlavy a umu přesvědčit lidi ve svůj prospěch. Vlk v této dobré pozici, by byl schopen své posluchače přesvědčit i o jejich dobrých vlohách stát se jeho potravou. Poučuje je, jak by se jako budoucí oběd měly správně chovat a čeho by se měly vyvarovat.

Původní návrh

4.4 Boj o moc

Podtextem v bitce červených myší a modrých myší je nesmyslnost války, kdy nikdo není vítězem ani poraženým, je to jen série tragédií po sobě následujících. Lidé se také mohou vraždit jen proto, aby si poté vzájemně potřásli rukami, a jako přátele oslavovali období, kdy se nezabíjejí.

V současnosti jsme vůči válce o bojům laxní, neboť se nás jakoby netýkají, přestože jsou nám obrazy válek denně servírované. Stáváme se jen němě přihlížejícími jedinci, kteří bezdušně vnímají tisk, televizi a další média.

4.5 Honba za penězi

Šnečí slečny v tomto výjevu ztělesňují zlatokopky, které si vyhlídly svého obětího beránka a hlava nehlava se za ním hrnou. Bezohledně touží po moci, penězích a majetku, což je odrazem dnešní společnosti, která touží mít a touží vlastnit.

Zlatokopky jsou majetku chtivé, snaží se podbízet, lichotit a vetřít se do přízně jiných. Avšak své skutečné pohnutky, záměry a názory skrývají ve svých nitrech jako, když se hlemýždi schovávají ve svých ulitách.

4.6 Antireklama

V dnešní době se nemůžeme vyhnout reklamě, ta na nás číhá de facto na každém kroku, ať už v exteriéru na billboardech, v tramvaji, na sloupech, tak i u nás doma ve schránce, televizi, rádiu... Nelze ji uniknout, ať chceme sebevíc.

Reklama nás dokáže vyprovokovat až k nepřičetnosti, protože proti ní nejde bojovat. Nemůžeme ji jen tak sestřelit a zbavit se ji.

Původní návrh

4.7 Model rodiny

V rodině by mělo docházet k prvním socializačním vztahům, avšak typický model rodiny se během několika posledních let rapidně změnil. Bylo to především díky rozšíření moderních technologií, které nabouraly mezilidské vztahy v rodině. Avšak změnilly se i zažitá tradice v rodinách.

Večerní povídaní, čtení pohádek, společné stolování, to vše se změnilo, a to k horšímu. Výsledkem je, že každý jedinec tráví svůj čas ve své „zašívárně“ a distancuje se od společně strávených chvil. Scházíme se jen u novodobého kulturního vyžití, a to u televize. Ta se stala středobodem domácnosti a skoro jediným místem setkávání.

4.8 Boj proti ohrožení

Nosorožci byli vždy v hledáčku pytláků a lovců zvířat, díky čemuž se dostali i na listinu CITES. Lovení nosorožců je dnes považováno za přežitek a barbarství, avšak ani to je nedokáže ochránit před ilegálním lovem. Nosorožci jsou hubeni jen pro vidinu získání rohu, který se používá v tradiční čínské medicíně, kvůli údajným léčivým účinkům.

Mí poskládání papíroví nosorožci znázorňují čekání ve frontě, kde se každý nosorožec snaží požádat o ochranou ruku, ale díky byrokracii a neschopnosti úředníků je čeká ještě dlouhá cesta.

5 Závěr

V mé bakalářské práci jsem se zaměřila na origami, které jsem využila jako možnost symboliky. Snažila jsem se zmapovat jeho kořeny, ale i možnost uplatnění na dnešním trhu. Práce v tomto odvětví, mne velice obohatila, nejenže jsem si ujasnila určité postoje, názory na chování lidí, ale také jsem si rozšířila obzory v teoretické, ale především v praktické oblasti.

Svou prací jsem chtěla také dokázat i to, že pomocí origami a za využití pouhého papíru lze poskládat jakýkoliv předmět, který je možné povýšit na novou neotřelou úroveň, která je pro širokou veřejnost pochopitelná. Chtěla jsem prokázat i to, že zdánlivě obyčejně vypadajícímu předmětu, který slouží většinou jen jako „dekorace“, můžeme vdechnout nový život a dát mu nový rozměr. Parafrázovala jsem situace, snažila jsem se mírnou formou shodit témata, která jsou momentálně aktuální.

Tuto práci je možné dále rozvíjet, neboť není na ničem závislá. Inspirace k pokračování je možné najít všude kolem nás. Stačí pozvednout hlavu a rozhlédnout se po světě.

6 Zdroje

Zdroje k Textové části

1. Chinese paper folding. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_paper_folding
2. History of Origami. In: *K's Origami* [online]. [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://origami.ousaan.com/library/historye.html>
3. Origami. In: *Paperfolding* [online]. 2012 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.paperfolding.com/history/#>
4. The History of origami. In: *All about Japan* [online]. 2016 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <https://allabout-japan.com/en/article/4425/>
5. Česká origami společnost. In: *Origami* [online]. 2013 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.origami-cos.cz/ceska-origami-spolecnost-cos> - ČR origami společnost
6. From paper to art. In: *Slideshare* [online]. 2015 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: https://www.slideshare.net/emy_alex/origami-43882628
7. Origami a paper art folding. In: *Slideshare* [online]. 2013 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <https://www.slideshare.net/shailaja183/origamia-paper-folding-art> -
8. Pureland origami. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Pureland_origami
9. Origami History. In: *Have fun with origami* [online]. 2012 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://have-fun-with-origami.weebly.com/origami-history.html> -
10. Modular origami. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Modular_origami
11. Modular art. In: *Origami Resource Center* [online]. 2016 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.origami-resource-center.com/modular-origami.html>
12. Kusudama - japonská technika skládání. In: *Moje dílo* [online]. 2011 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://mojedilo.ireceptar.cz/navody/kusudama-japonska-technika-skladani/vse>

13. Wet Folding Origami. In: *Origami Resource Center* [online]. 2016 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.origami-resource-center.com/wet-folding-origami.html>
14. Akira Yoshizawa: The Master of origami. In: *Amusing Planet* [online]. 2012 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.amusingplanet.com/2012/03/akira-yoshizawa-master-of-origami.html>
15. Eric Joisel. In: *Origami USA* [online]. 2010 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: https://origamiusa.org/memorial_eric_joisel
16. The Liste List. In: *British origami* [online]. 2015 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.britishorigami.info/academic/lister/>
17. Goya's Caprichos. In: *NGV* [online]. 2015 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.ngv.vic.gov.au/essay/goyas-caprichos/>
18. Pawel Kuczynski. In: *Pawel Kuczynski* [online]. 2016 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://pawelkuczynski.com/Strona-g-owna/Home/>
19. LANG, Robert J. *Origami design secrets: mathematical methods for an ancient art*. Natick, MA: A.K. Peters, c2003. ISBN 15-688-1194-2.
20. LAFOSSE, Michael G. *Advanced origami: an artist's guide to performances in paper*. Rutland, Vt.: Tuttle Pub., 2005. ISBN 08-048-3650-7.
21. BADALÍKOVÁ, Olga. *Zvíře v současné prostorové tvorbě*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4007-1.

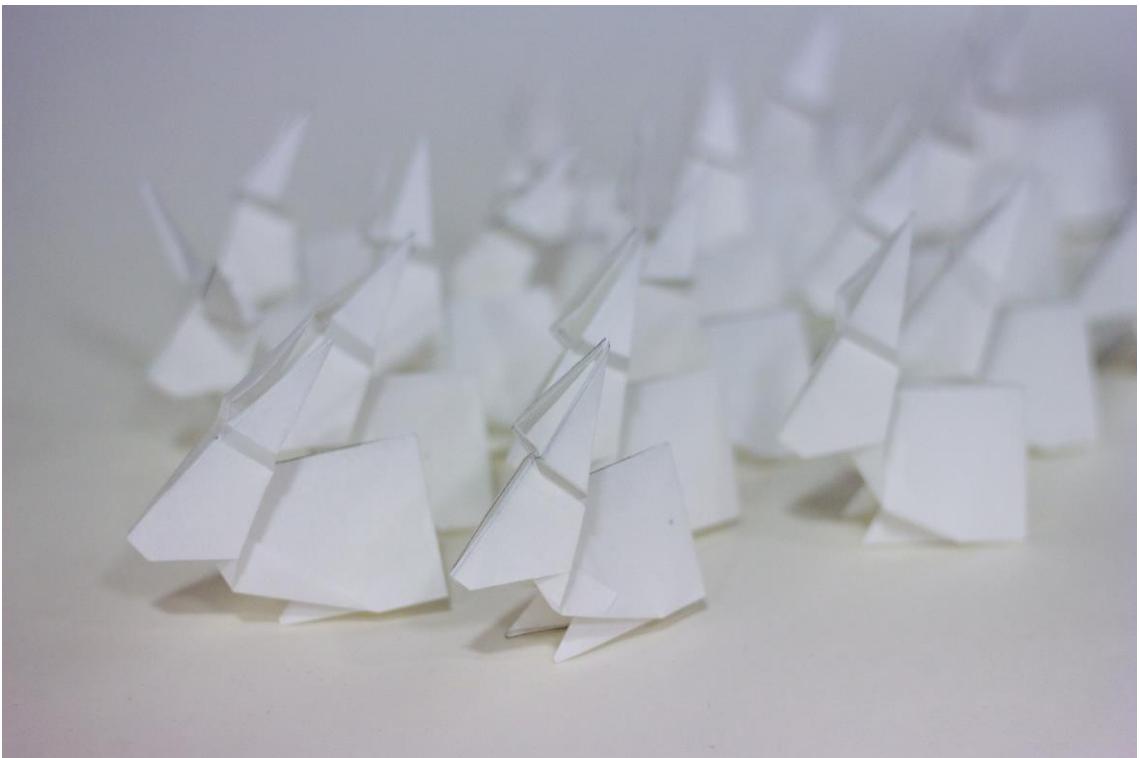
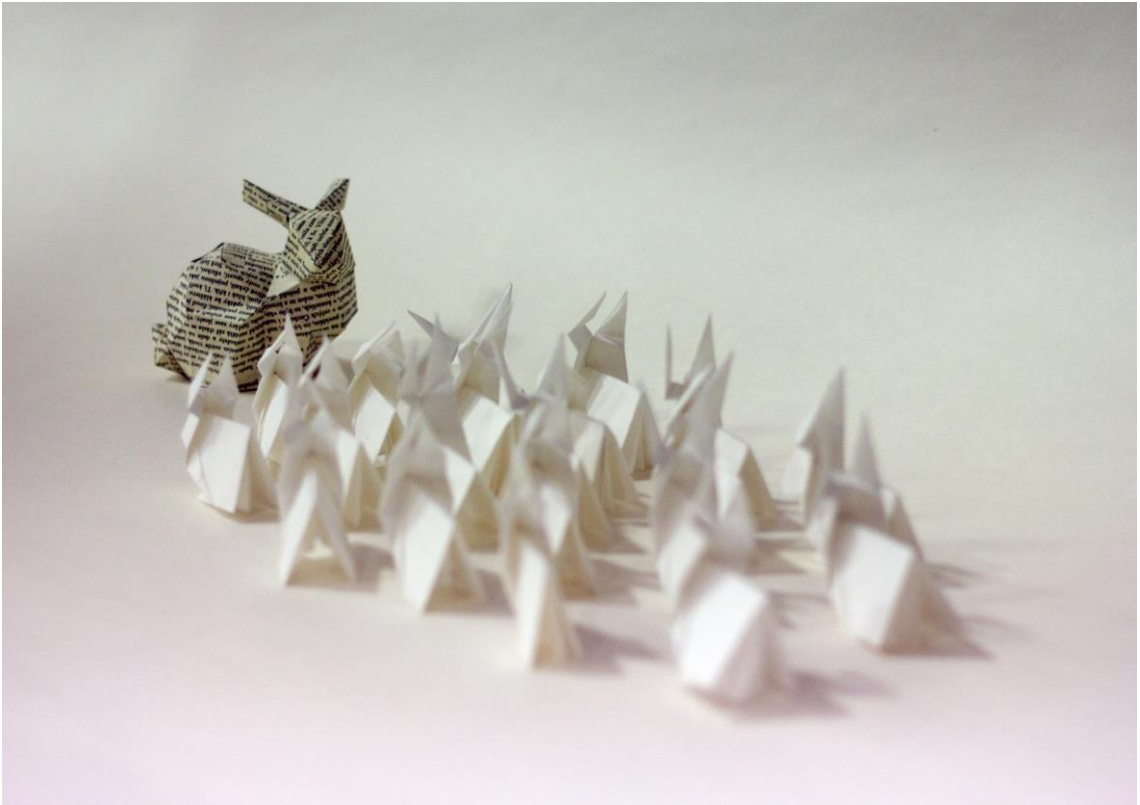
Obrázkové zdroje

Obrázek 1 Golden Venture, Flugzeug	7
Golden Ventura, Flugzeug. In: <i>Gullnas' Kunstblog</i> [online]. 2012 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: http://gullnas.blogspot.cz/search/label/3D%20%2F%20Modulares%20Origami	
Obrázek 2 Junk chinese boat	7
Junk chinese boat. In: <i>Ytimng</i> [online]. 2016 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: https://i.ytimg.com/vi/qJfSKXILzKE/hqdefault.jpg	
Obrázek 3 Noshi	8
Noshi. In: <i>Origami Resource Center</i> [online]. 2014 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: http://www.origami-resource-center.com/images/noshiExample1.jpg	
Obrázek 4 Z knihy Senzaburu Orikata	8

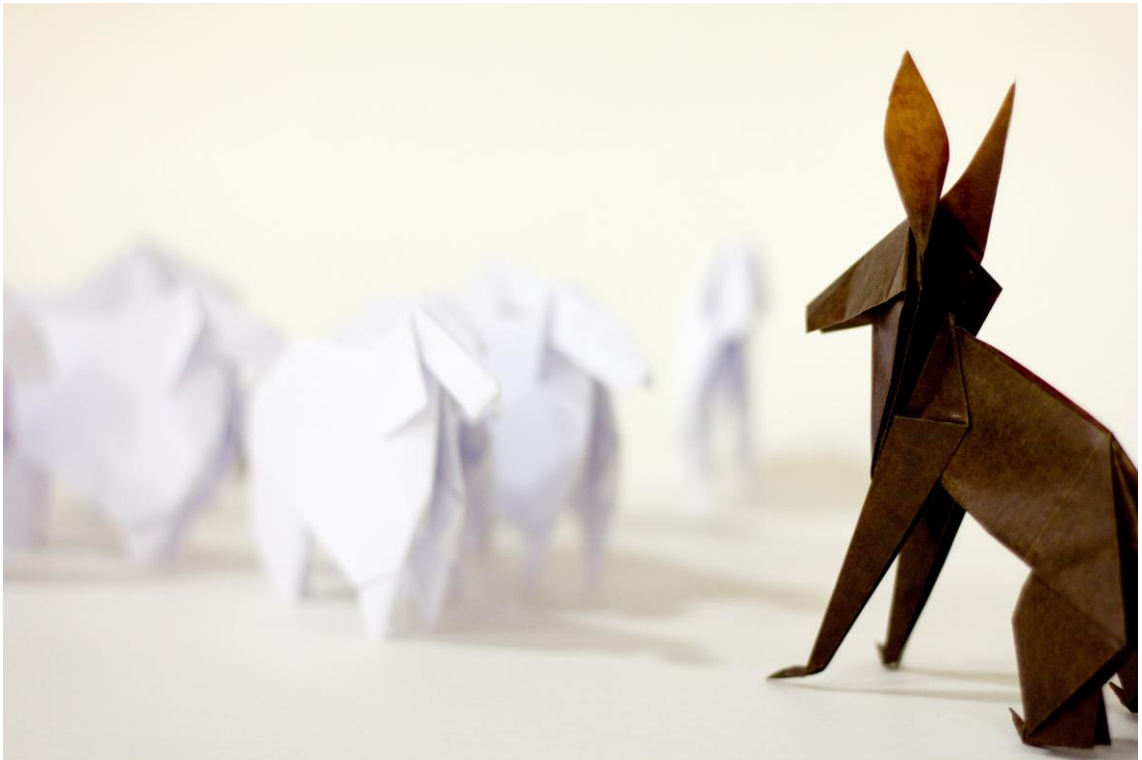
Senzaburu Orikata. In: <i>Wikimedia</i> [online]. 2012 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/dd/Hiden_Senbazuru_Orikata.jpg	
Obrázek 5 Jeřáb	9
How to make a paper crane. In: <i>Instructables</i> [online]. 2013 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: http://www.instructables.com/id/How-to-make-a-Paper-Crane-1/step2/X-Folds/	
Obrázek 6 Socha Sadako v parku	9
<i>Sadako</i> [online]. In: . 2011 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: http://nd06.jxs.cz/883/533/d0b8617870_95671784_o2.jpg	
Obrázek 7 Moderní motiy	10
The history of origami. In: <i>All about Japan</i> [online]. 2016 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: https://allabout-japan.com/en/article/4425/	
Obrázek 8 Mokré origami	10
Wet origami. In: <i>Huff post</i> [online]. 2015 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: http://i.huffpost.com/gen/2962776/images/n-MICE-628x314.jpg	
Obrázek 9 Čisté Orogami	11
Pure origami. In: <i>Blogspot</i> [online]. 2011 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: http://1.bp.blogspot.com/_ugApU4Epk_Q/TBXO2GdRGeI/AAAAAAAAAABY/Lj07MCK-7t4/s320/20335_1336774296453_1143964104_1049737_527715_n.jpg	
Obrázek 10 Kusudama	11
Kusudama. In: <i>Instructables</i> [online]. 2012 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: https://cdn.instructables.com/FI9/Y735/IDR7X0VH/FI9Y735IDR7X0VH.MEDIUM.jpg	
Obrázek 11 Quilling	13
Quilling. In: <i>Media Cache</i> [online]. 2014 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/25/b6/d7/25b6d7091a0a72f6dd0afafdc0ba7bb3.jpg	
Obrázek 12 Kirigami	13
Kirigami. In: <i>Blogspot</i> [online]. 2013 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: http://2.bp.blogspot.com/-GPulABXZ_kI/VcEZDTojS9I/AAAAAAAAAT2g/s-sejib9Oyo/s1600/Kirigami.jpg	
Obrázek 13 Akira Yoshizawa a jeho modely	14

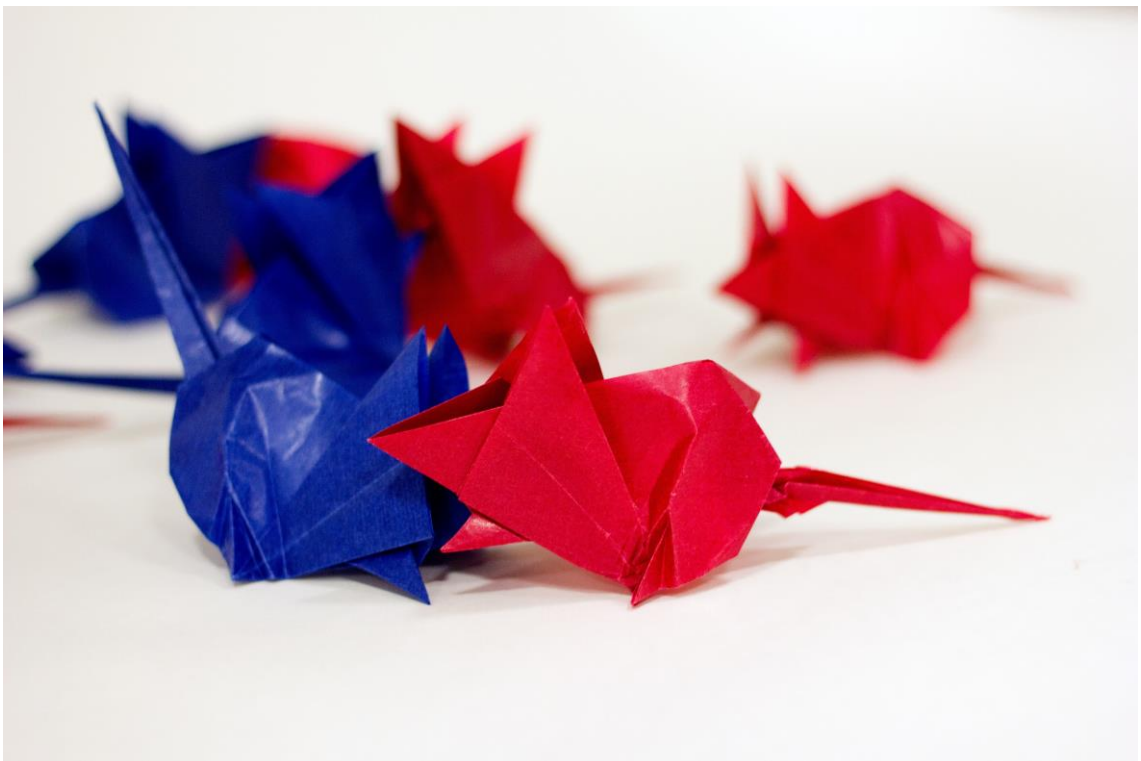
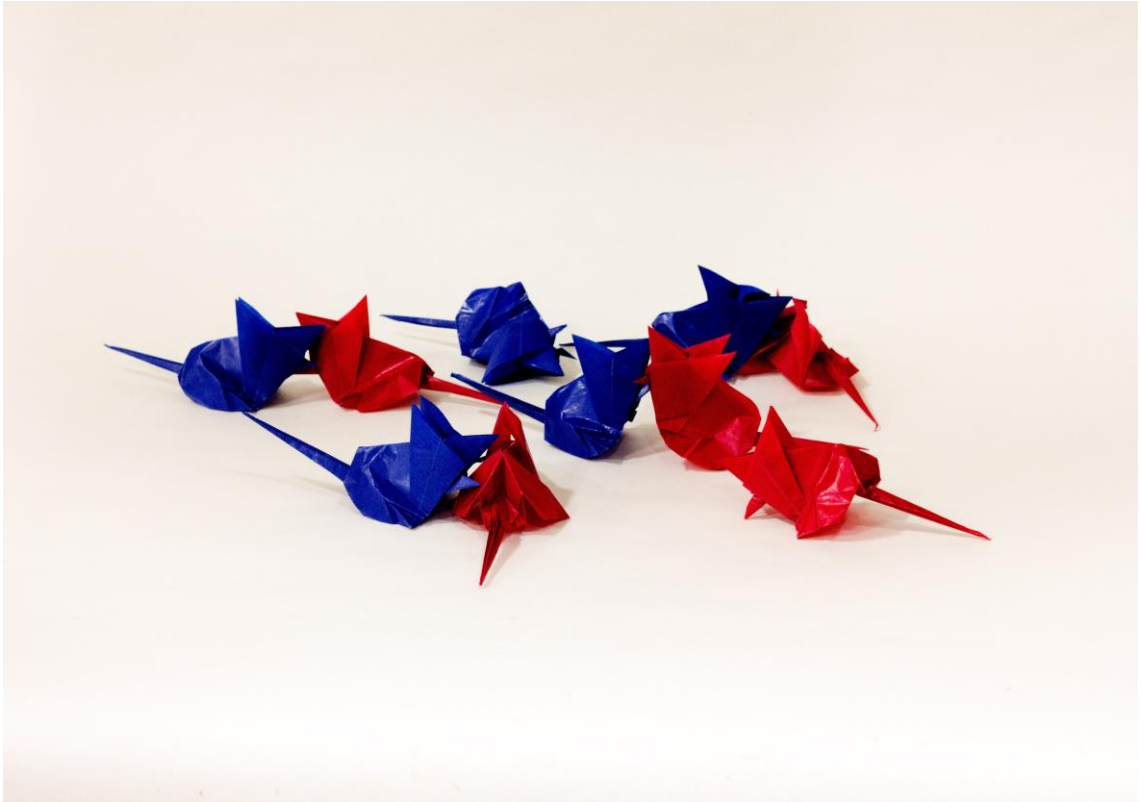
- Akira Yoshizawa. In: *Wikipedia* [online]. 2015 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://lh5.ggpht.com/-yWZrjIMJHDA/T2IfeqBIKsI/AAAAAAAAAVYM/Sc-Qd6kDPv0/akira-yoshizawa-2%25255B3%25255D.jpg?imgmax=800>
- Obrázek 14 Comedia dell'arta 15
 Commedia dell'arte. In: *Joel Cooper* [online]. 2012 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <https://joelcooper.files.wordpress.com/2012/05/commedia-dellarte.jpg>
- Obrázek 15 Jaký zlatý zobák 17
 Que pico de Oro. In: *Wikimedia* [online]. 2011 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e3/Museo_del_Prado_-_Goya_-_Caprichos_-_No._53_-_Que_pico_de_Oro%21.jpg/800px-Museo_del_Prado_-_Goya_-_Caprichos_-_No._53_-_Que_pico_de_Oro%21.jpg
- Obrázek 16 Ti, kteří nemohou 17
 Tu que no puedes. In: *Media Cache* [online]. 2010 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/46/76/7d/46767d733d30b7f773b188f45049ef10.jpg>
- Obrázek 17 Bez názvu 18
 Bez názvu. In: *Media Cache* [online]. 2014 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/9f/8f/ef/9f8fefa41bab58d5e2abaa3250bac8c3.jpg>
- Obrázek 18 Kontrola..... 18
 Pokemon. In: *Pictorem* [online]. 2014 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: http://www.pictorem.com/collection/900_Pawel-Kuczynski_pokemon%20go.jpg
- Obrázek 19 Daniel Mitchel, ilustrace k obálce knihy..... 18
 Book Illustration. In: *Media Cache* [online]. 2015 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/c6/97/49/c697496dd91f02da712e6234753c4f74.jpg>

7 Příloha

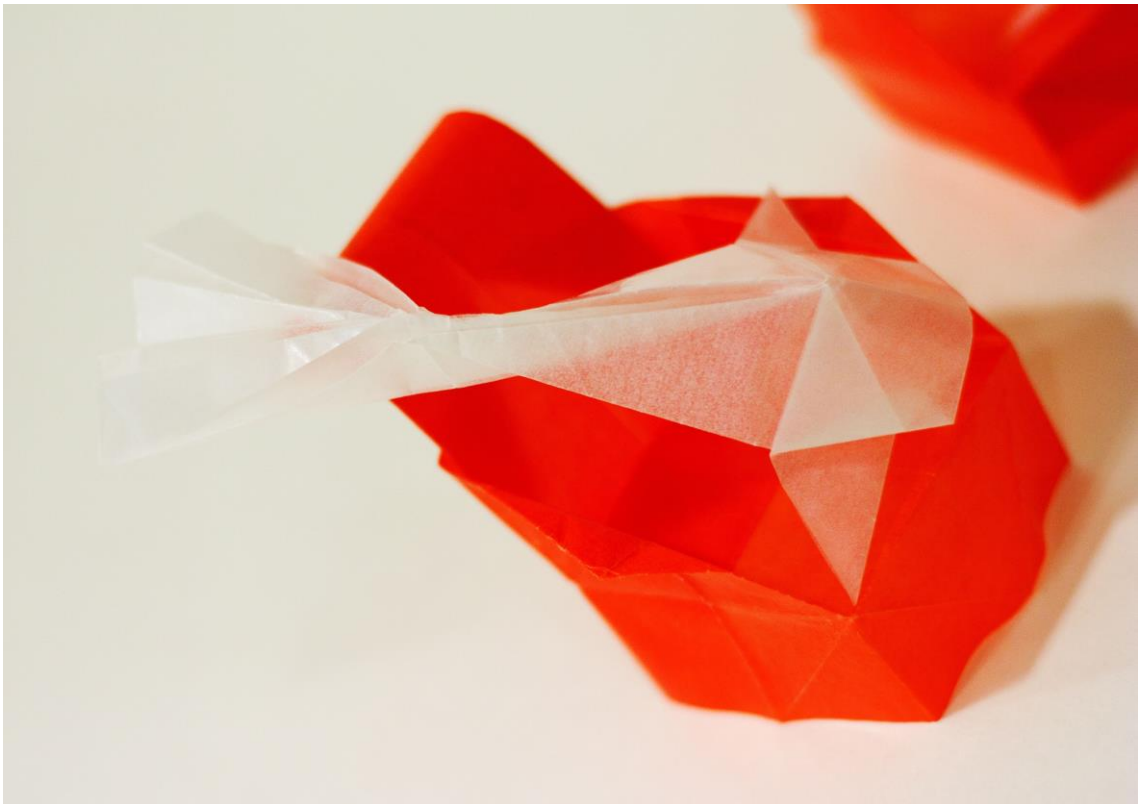

Foto: Mgr. Jolana Lažová

8 Anotace

Jméno a příjmení:	Veronika Vališová
Katedra:	Výtvarná výchova
Vedoucí práce:	Doc. Ondřej Michálek
Rok obhajoby:	2017
Název práce	Věci chytají druhý dech Název v angličtině The things are getting one's second wind
Anotace práce:	Praktická bakalářská práce se zabývá možností využití origami k parodování situací z běžného života, z politiky či dnešní společnosti. V teoretické části autorka rozvádí kapitoly o origami, zabývá se historií origami, představiteli, ale i metody a prameny inspirace
Anotace v angličtině:	Practical bachelor thesis deals with origami, which are using as parodies to situation from life, from politics or today's society. In theoretical part she consecutively conveys chapters about origami, concerns not only with history of origami, authors, but also with methods and sources of her inspiration.
Klíčová slova:	Origami, zvíře, fotografie, satira, anekdota
Klíčová slova v angličtině:	Origami, animal, photograph, satire, anecdote
Typ práce:	Bakalářská
Počet stran:	36
Přílohy vázané v práci	Obrázková příloha
Přílohy volně vložené:	CD ROM
Jazyk práce:	Čeština